

თეატრი

№ 38

საყოველ-კვირბო სალიტერატურო და სამხატვრო გაზეთი.

№ 38

21

საქართველო

გაგრიცხვა ყოველ კვირას

1886 წელს.

ფასი გაზეთი „თეატრი“-სა ერთის წლით..... 5 მან. ~~სასუკურ~~ წლით... 3 მან. სხვა ვადით ხელის მოწერა არ მიიღება.

ხელის მოწერა მიიღება: თბილისში რედაქც. კონტორაში ან წყნისწყელ ქაიხაძეს. ფოთში ბ-ნი ბესარიას კალანდაძესთან.

ცალკე ნუმერი გაზ. „თეატრი“-სა ღირს 15 კაპ. ისევე: თბილისში: ჩარკვიანის წიგნის მაღაზიაში, შვედროვის სააგენტო კონტორაში, ალიხანოვის პ.პი-როზის მაღაზიაში, ხიდის ყურთან. ქუთაისში კილაძეთ წიგნის მაღაზიაში და ბათუმში პარიკმახერ არსენასთან.

გამოგზავნილი სტატიები, კორექტივები, ლექსები და სხვა წერილი წერილები თუ რედაქციამ საჭიროდ დაინახა შესწორდებიან. რედაქცია უპირჩილესად სთხოვს ბ-ნთ წერილების ავტორთ სტატიები გარჩევით იყენენ დაწერილი.

გამოგზავნილი ხელთ-ნაწერები რედაქციაში ინახება მხოლოდ ერთს თვეს. სტატიების უკან გაგზავნას რედაქცია არ კის-რულობს. ყოველ წერილში აუცილებლად მოხსენებული უნდა იყოს ავტო-რის სახელი, გვარი და საცხოვრებელი ადგილი.

გარეშე მცხოვრებთათვის ადრესი: Тифлисъ. Въ редакціо газ. „ТЕАТРЪ“ Галлерей бѣв. Архруи № 110.

კვირას, 21 იანვარს, ქართულ დრამატულ სასოციალისტურ დასში-საგან წარმოდგენილი იქნება:

როგორც ჰქვს, მნი არ სწიბს. ველიქები სუბილია ვოდევილი

მონაწილეობას მიიღებენ ქ-ბნი. საფარ. აბაშიძისა, ჩერქეზიშვილისა, მინარაჯისა, მელიქოვისა, ქ-ნი აბაში-ძე, მესხივეი, გუნია, ნუბიანიძე მასხაიანი და სსკ. დასაწყისი 7¹/₂ საათ. ადგილების ფასი ჩვეულებრივი.

ქართული თეატრი

წარსულს ორშაბათს ქართული დრამ. კომიტეტის გამგეობამ გამართა პირველი წარმოდგენა. წარმო-

დგენილი იყო 4 მოქმედებიანი კომედია „ქვანდაკის სიყვარული“ და სცენა „მომარტყველ მოსამართლეს-თან“ დავით სოსლანისა.

საზოგადოთ თეატრის გასუფთავება და სცენის მორთულობა სასიამოვნო შთაბეჭდილებას ახდენდენ მაყურებლებზე. დიდი მადლობის ღირსია თეატრის პატრონი—ჩვენი საზნაურო ბანკი, რომ არც ფუ-ლი და არც ჯაფა დაიშურა თეატრის გაუმჯობესო-ბისათვის

რაც შეეხება წარმოდგენას და აქტორთა ხე-ლოცნურს თამაშობას, თუ ისე გაგრძელდა, რო-გორც წარსული წარმოდგენა დაიწყო, ჩვენი თეატრი მალე მიაღწევს თავის საგანს და რამდენიმე ხნის შე-მდეგ ნამდვილი ცხოვრების სკოლად შეიქმნება.

როლი, მიხერა-მოხერა, ლაპარაკი, სიარული ყველა მოთამაშეთ საუცხოვოთ ჰქონდათ შესწავლე-ლი. მაყურებელი მაშინვე შეატყობდა რომ ჩვენი

არტისტები ნამდვილის რეჟისორის ხელში იმყოფებიან.

მეტად ხელოვნურად შეასრულეს თავიანთი როლები ვ აბაშიძემ, მ.საფარ — აბაშიძისამ, ნ. გაბ — ცაგარლისამ ვ. მესხიევმა კ. მაქსიმიძემ და ა. ნებიძემ. ამათგარდა საუცხოვოთ შეასრულა თავისი როლი ახალმა ქალი-არტისტმა ლ. ჩერქეზიშვილმა. — ამ ახალს მოთამაშეს ნიჟიც ეტყობა და ცოდნაც, თუმცა პატარა და უფერული როლი ჰქონდა, მაგრამ მაინც ჯეროვნად ითამაშა.

საზოგადოთ არტისტმა ნიჟი უნდა გამოაჩინოს უფერულ როლში თორემ კარგი და „ფეროვან“ როლში უნიკო და უხვირო არტისტიც ხეირიანად გამოჩნდება და ამიტომ ჩვენ დარწმუნებული ვართ, რომ ლ. ჩერქეზიშვილისა რამდენიმე ხნის შემდეგ დახელოვნდება, თუ შრომას არ დაიხარებს, და ჯეროვან ადგილს დაიკავებს ჩვენი დასის არტისტთა შორის.

კიდევ ერთი სიტყვა. ბ-ნს „ივერიის“ რეცენზენტს ნახევარი ნუმერი აუტრელებია თავის უმართებულო კილე-ციხებით. საზოგადოთ უნდა შევნიშნათ, თუ რეცენზენტს ჰსურს რომ მისმა რეცენზიამ და შენიშვნამ მიადღიოს თავის დანიშნულებას, ესე იგი, შეცდომა გაუსწოროს მოთამაშეს და რამე ასწავლოს კიდეც, უთუოთ საჭიროა რომ რეცენზია მართებული დი უპირადო იყოს, თორემ ამის გარეთ რეცენზია პასკვილად ხდება და შენიშვნა ედარება კუდაბზიკურ ჯაგრის ყრას... სხვაფერე ჩვენ ვერაფრით ვერ აგვიხსნია ბ-ნი „ივერიის“ რეცენზენტის შემდეგი მჭერმეტყველობა: „ჩვენ კი სწორედ გითხრათ ტირკის კლოკნი მოგუგანდა. მართლდა ეგვლა ეს წკრილმანია, მაგრამ კარგი არტისტმა არც წკრილმანები უნდა დასტოვოს უფურადღებოდ.“ ჩვენ ვარწმუნებთ ბ-ნს „ივერიის“ რეცენზენტს, რომ „კლოკნიბა“ „წკრილმანია“ არ არის და თუ ე. აბაშიძის შეცდომა წერილმანი იყო, მაშინ არამც და არამც ამ წერილმანს „კლოკნიბა“ არ დაერქმის...

ცული ჩვეულებაა საზოგადოთ და მით უფრო არ შეეფერება ღირჯი გაზეთის რეცენზენტს...

დღეს ქართულ თეატრში თამაშობენ სამ. მოქმედ. კომედიას „როგორც ჰქუხს ისე არ წკამს“ და ეოდვილს „ცელქებს“.

ვალეკო—ა.

ფელეტონი:

ხელოვნური პოეზია

შეჩვენკას ფიქრი.

გარბიან დღენი, მიჭქრის ღამები,
წარხდა წაფხულაინ, და შრიალებენ
გაყეითლებული სუსსით ფურცლები,
ძნელდება სუღუ; გერ ძღვიმარებენ
თვითონ ფიჭრებიც, და სძინავს გუფსა.
ეგვლაფერი სთუქუმს, არ გამეგება,
თუ სუფს ახნია სიფხისფლის ჩრდილი,—
ციათ ვსტქერ სოფელს, არ იჭრის კნება,
აღარ მაქვს ცრემლი და არც სიცილი.

და ჩემი სუღარი აბა რა არის?
ეტუება ზეცით მონიჭებული
არ გამახნია აჩაფრისთანა,
ესრედ ბედისგან მე ვარ ქებული!
მაგრამ კეთილსა თუ არა კლირს ვარ
პორტოტი მაინც რად არ მომეცა?
ნუ იქმ, რჯ ღმერთო, როგორც მძინარე
ვზოგვიდე ცუდათ, გავყინდე შეცა...
დამხალ წყალივით ეგვლა შრახე,
ნუ გომიმეტებს ამა ზომამდის!
მომეც სიცოცხლე, ცის შემოქმედო,
სიამოვნების და სისხარულის
და მომეც გულით, გულით ვიცხოვრო,
რომე შემქელს მძით სიფურადული.....
უმნიშვნელოდ თუ გრცო ისპობა
სიკვდილ სიცოცხლე მაშინ ერთია.

ფაზელი

30 აგვისტოს 188 წ.

მწუხარე დედა.

(ძველი დროის სურათი)

ნეტავ რა ჰქუხს, რა ზუზუნებს,
რა ხმაურებს ირგვლივ კარში?
ქარი სუებს აღაწუნებს,
თუ მღერს მუშა სათხანაში?!—

ან თუ მტერი ჩამოგვისტა
ჩვენის სოფლის ასაკლებად

და აყვირებს ბუკს მსუდარი
მანსუბების შესაკრებად?!

არა, — ქარი არა ჭყვირის,
არც მღერს მუშა სათახარში:
ის დედაა, ქმარსა სტირის,
შვილს ისტუმრებს საომარში.

სტირის, მოსთქვამს ცოლი ქმარსა:

„ეინ მომივლად შენი თავი?“

შენს მოყვარულ ცოლს თამარსა,

ვინ ჩამაცნა შენზე შავი?

ვისი ტყვიას უმოწყვალაო
დატეკტერა გულის ფაღარს,
და გამეარა, გმიარა, შენს თავს,
მუდმივ ჩემგან დაგვიწყარს?!

რათ არ ვიყავ იმ დროს შენთან,

რომ მტრისაკენ მიმეშურა

და ტყვიასთვის შენ მაგიურად

ეს გულ-მკერდი მიმეშვირდა.

რომ ვეფხვივით მივკარდნოდი
შენ მკვლელს, ყელი გამომეჭრა
და მახელი, შენი მკვლელი,
მის საყრდენად ხელში მეჭურა!

ან სად არის შენი ტანნი?!

ვამ თუ იმას სვაბი სჭამდეს

და შენს ძვლებსა ოსმალეთში

ფარვით იგი გადაიტანდეს!

ან იქნება, უზამლარი
მგლებს სროკა გასეკოდეს
და ჩემს მაგიურად გველი
ყელზე ცივად გახვეოდეს!

ვერ მხედველი ჭირის უფლად

მუდამ ცრემლებს უნდა ვღვრიდე...

ნეტავ ჩიტი მაინც ვიყო,

შენგან ჩქარა გამოვფრინდე!

ვფიცავ შენ თავს, ჭირს ავიტან.
არ მოკალხენ სათათრესა,
ვფიცამ ანდრესს, რომლის ძალით
ჩაბარე სული დმერთსა:

ამ დღიდანვე შენს გზა და კვალს

დაადგება შენი შვილი,

და თუ მოჭკლეს, მაშინ ცოლი

და ათის წლის ქალიშვილი.

ვისებნით სისხლსა შენის მკვლელის,
ამოვიღებთ ერთხელად არა,
და წყუფლისა თათრების
ველს შეღებავს სისხლის ღვარი...

შვილო ჩემო, მისაილო—

ეუბნება იგი მისას—

მე შენ შვილად აღარ ჩავთვლი,

დაგიძსებ მაშინ გლახას,—

თუ რომ თავი არ ისისხლე,

არ მოჭკალი მამის მკვლელი

და არ მორწყე მისის სისხლით

სიმსხვეითა ბრძოლის ველი.

1882 წელს.

ცანელი

ეუძღვნინ თ. დ. კ - ძეს.

ვასე ბუჩქზე მოაშვიკად

გულ-წარმტაცი რამე ვარდი;

შემომცინა, ვაგრობობინე:

„ვასე და გულს ჩამივარდი“.

მუსლ-მოდრეკით თაყვანი ვეც,

ვუაღურსე შორიდგანა,

და იმ წუთში არეინ იყო

ბედნიერი ჩემისთანა!

მასში დავასე სიცოცხლე,

ნუგეში და სასოება...

მსოფლად მაშინ ცხადათ ვიგრობენ

ამა სოფლის სიტკობება.

ვერ მომითმინა გლახ-გულმა

მე მოკვყვიტე იგი ვარდი...

მაშინ თვალნი ამესილნა

და საგასებელს ჩავვარდი:

არ მიჭკედა ტუჩებამ აღერსს,

გადისარა გვერდზედ თავი,

ხელში დასჭკნა და სიცხადე

დამანახვა გულ-საკლავი:

მისდაში ხვეენა-აღერსში,

განჭკა სიცოცხლის შროება!

მაშინ მსოფლად ცხადად ვიგრობენ

ამ სოფლის ამოება.

ცაგარელი

ქართული თეატრი რარი წლის განმავლობაში.

ამის შემდეგ იწყება რალაც ანორმალური ანტრეპრიზა. ე. აბაშიძე მარტოდ ღვება თეატრის მეთაურად, იგი ანტერპენიორობს, მაგრამ მოგვხსენებათ, ერთი ჩემი მეგობრისა არ იყვის; „უფულოთ ღელა ჩემს მამა ჩემი ეთაკილებოდაო!“ ანტრეპრე-

ნიორი მოთამაშებს რიგიანათ ვერ უსწორდებოდა, ამას აუცილებელი „არეულობა“ მოჰყვა და თეატრი ხელახლათ დაუტოვა. მერე იწყება რაღაც „ამხანაგობა არტისტთა შორის“. საზოგადოთ უნდა ესთქვათ, რომ ჩვენმა დასმა ბევრი „ამხანაგობა“, სცადა, მაგრამ ამხანაგობა საქმეში და ჩვენები რაღაც ვერ ეთანხმებიან ერთ-მეორეს, თითქოს ხეით და წყალი იყენენ ისე თავილობენ ერთ-მეორეს. „ამხანაგობა“ თავდა პირველათ თხოულობს, რომ ამხანაგობას და მის წევრებს საერთო საგნის სული უდგეს, მისი ძარღვი უტყმდეს და არა თვითო პირი, თვითო წევრი ამხანაგობისა, თავის თავისაგან ამხანაგობას წარმოადგენდეს. პირად კირვეულობას საზოგადოთ ლაგამის ამოღება ეპირება და ეგ მით უფრო საკიროა საერთო, სამხანაგო საქმეში. ჩვენებს კი ამ უსუსური და სასარგებლო აზრის განხორციელება ქუთაში არ მოსდით.

ასე, ამ ნაირი ჯავლაგით მიფოფხავდა ჩვენი თეატრი. ხან ისე გაიწყვედა, რომ ბელაურიც ვერ ასწრებდა და ხან კი კუსავით მიცოცავდა და ხშირად კიბოსავით უკან იხეოდა. დაღვა ახალი სეზონი. 1884 წლიდან ანტრეპრენიორად ალექსანდრე ნებეიროძე გახდა. ბევრი ევრაფერი ითქმის ამ ანტრეპრენიორად, გარდა იმისა რომ დაცალკევებული და დაფანტული სცენის ქურუმებს ცოტად თუ ბეგვრად ყველას ერთათ მოუყარა თავი და ამით მინც განმარტა ის აზრი, რომ ქართულ თეატრს ძალა აქვს, თუ საქმეს საქმის მცოდნე პირი წინ გაუძღვება, მაგრამ ნებეიროძემ საქმის ცოდნა ვერ გამოიჩინა... ეხლა სჯობს იმ ანგარიშს შეუდგეთ, რომელსაც დაგვირდით მკითხველს ამ წერილის წინედ.

ა. ნებეიროძის დასი შესდგებოდა შემდეგის მოთამაშებისა: პირველი ხარისხის არტისტები:—მ. მ. საფაროვი—აბაშიძისა (ეგ არტისტი—ქალი დიდ ხანს არ დაჩენილა დასში) კნ. ბ. ავალოვისა, ნ. გაბუნია ცაგარლისა, კ. ყიფიანი, დ. აწყურელი (გამყრელიძე) ნ. ტყედიველი (ერისთავი), მეორე ხარისხის არტისტები:—მ. მძინაროვისა, ბ. კორინთელი—ყიფიძისა, ე. მელიქოვისა, ქ. ანდრონიკოვისა, ა. მოხევე, ნ. თამაშვილი, ნებეიროძე, ე. გამრეკელი (გამყრელიძე). მესამე ხარისხის არტისტები: მ. მაქსიმიძე, ი. კავთელი. გ. დავიდაშვილი. ნ. ჩუბინიძე, ე. გუბია, თამაზოვი და სხვანი. ამ დასმა წარმოდგენები დაიწყო სექტემბრის დამლევს და ხუთ ნახევარი თვის განმავლობაში გამართა 38 წარმოდგენა, (მათშორის 2 გადაღებული იქნა) და 4 დიდი კონცერტი.

ამ სეზონში დადგმული იქმნენ შემდეგი პიესები:—ღრამები: თამარ ბატონიშვილი (2 ჯერა) ასნესა

(2 ჯერ) ანუკა ბატონიშვილი (ახალი), კდმოსდ კინი (ახალი) სიეკარული ასაღვასდა ქალისა (ახალი) მონასტრის ზღუდეთ შორის, ანუ და ტერეზია (ახალი) (3 ჯერ), დაქვეული ოქსისი (2 ჯერ), ორი ობოლი, ევარეკარე ათბაგი, ექალი გეო (ახალი), ბედი მართალთა (ახალი), შექლოსა, ქორ-ოღლი, დამნაშავეს ოქსისი და მასკარადი (ახალი); კომედიები: მხას დახნელება, მართლად ბიჭი (2 ჯერ), მკათხაჯი (ახალი) სახუმარ (2 ჯერ), კეილი და უძნეო ანუკლოსი, სათაბადა, გაყრა დაჯა, შუა (2 ჯერ) მასკანალი, ადვოკატი მელაქე, შემოსავლიანი ადგილი, ტივით მოგზაურობა, კინტო, ანუ გინსაჯს კელარ ხასჯ, —ვოდევილები: ბაიუში (4 ჯერ) გულმა იგრონა (2 ჯერ) ოინსაზია, მართკასურისასა (2 ჯერ) უხინძინას ქედი, დატრიალდა ჯარა (2 ჯერ), ბიძასთან გამოსუბრება (2 ჯერ), სწელათსში, ბუტიობა (2 ჯერ) და დილა ქორწილის შესდეკ. ესე იგი სულ წარმოდგენილი იყო; 15 ღრამები, განმეორებით—19; კომედიები.—16, განმეორებით 19, ვოდევილები: 10, განმეორებით 19,—მაშასადამე დადგმული იქმნენ 41 პიესა განმეორებით—57. სხვათა შორის წარმოდგენილი იყენენ კერძო სცენები: ჰამლეტიდამ, ოტელიოდამ, კინიდამ, მეფე დარიდამ, სამშობლოდამ, მაკბეტიდამ, ყაჩაღებიდამ, მათიკოდამ, რევიზორიდამ და შემოილის წერილები. სულ 10 სცენები. ახალი პიესები: ღრამები:—7, კომედიები: 1. ამათან უნდა ჩავთვალოთ აგრეთვე კერძო ღრამატიული სცენებიც.

მოთამაშებმა შეასრულეს შემდეგი როლები; ყიფიანმა სულ შეასრულა 54 როლი. აწყურელმა 53. ტყედიველმა 45 კნ. ავალოვისამ 27, ნ. გაბუნია 21, მ. საფაროვისამ 14. მეორე ხარისხის არტისტები; მ. მძინაროვისამ 32. ანდრონიკოვისამ 37. კორინთლისამ 39, მელიქოვისამ 19, ბოგატელომ 19, მოხევემ 27, გამრეკელმა 24, თამაშვილმა 17, მაქსიმიძემ 27, ნებეიროძემ 22. მესამე განყოფილებამ; კავთელმა 37, ჩუბინიძემ 19, დავიდაშვილმა 18, გუნიამ 15 და თამაზოვმა 37 როლი. როგორც მკითხველი დაინახავს ზოგიერთი მოთამაშეებს ბევრი როლები უთამაშნიათ, მაგრამ არც ეს უნდა დავივიწყოთ რომ ახალი პიესები მხოლოთ რვა იყო, მაშასადამე ძველი როლები განმეორებით უთამაშნიათ მხოლოთ 28 წარმოდგენაში. ხალხი შარშან დასაწყისში არ დადიოდა, მაგრამ ნოემბრის დამლევდიან მოყოლებული დიდ—მარხვამდე თეატრი მომეტებულათ ნახევარზედ ნაკლები არ ყოფილა.—განსაკუთრებით დიდი შემოსავალი იყო ერისთავის სახსოვრად გამართულ წარმოდგენაზე—და ბენეფისებზედ. აქ მართლა ურიგო არ იქნება მოვიხსენოთ ბენეფისებიც. სულ გამართული იყო 14 ბენეფისი. მათ შორის ყიფიანს 2, ავალო-

ვისას ორი, გაბუნიას 1, კორინთელს, აწყურელს, და ტყეიაველს ორი, მძინაროვისა და ნებიერიძეს თვითო თვითო.—

188⁵ წელს ვ. აბაშიძის და მ. საფაროვის მე-
თაურობით დაარსდა ამხანაგობა, რომელიც შესდგე-
ბოდა შემდეგი მოთამაშეებისაგან: პირველი ხარის-
ხის არტისტები;—მ. საფაროვისა, ნ. გაბუნია, ე.
აბაშიძე, ვ. მესხიევი, მეორე ხარისხისა:—მ. მძინა-
როვისა, ქ. ანდრონიკოვისა, გეორგიანი და ა.
მოხევე, აწყურელი, ნ. საბუელი (ჯორჯაძე). ი. ცა-
გარელი; ლომიძე და თომასოვი. ამ დასმა პირველი
წარმოდგენა გამართა მარტის დამლევს და მისის
ბოლომდე თამაშობდნენ, შემდეგ დაიწყო ოკტომბრის
დასაწყისიდან დიდ-მარხვამდე გასტანა. შეიღ ნახევარ-
ი თვის განმავლობაში გამართა 45 წარმოდგენა,
(მათ შორის ორი გადაიდგა) და ორი დიდი კონცერტი.
წარმოდგენილი იქმნენ შემდეგი პიესები: დრამები: თა-
მარ ბატონაშვილი (2), ცხოვრების თანამოგზაური (2),
კუდურ სანუშ, დამნაშავეს ოჯახი (2 ჯერ) ბაგრატი IV,
ზამლეტი (2), ქორ-ოდლი, მგოსანი (ახალი) ანუკა-ბა-
ტონაშვილი, ორ ტეტელ-შუა და არსენა, კომედიები სა-
მაგელი, კლანდელი სიეკარული (5 ჯერ, ახალი პიესა)
კინტო (3) სადავო მფლობელობა (5) შარაქული ბიჭი,
ქორწილი სეკსურთა, ალერსთა ბადე (ახალი) მისის და
ბნელება, გზა დაბნეული ცხოვარნი (ახალი) ბედნიერი
დღე (ახალი) ჯერ დაისოცენ შერე დაქორწინდნენ, რაც
გინასავ კვლარ სანავ, სანუშა (2) და სთაბადა ეოდვეი-
ლები:—სუსტი მხარე (4), ბნელ ოთახში (3), ბაიუში
(3) კრიდეთ ტეტელსა (3), დატრიალდა ჯარა (2), გულმა
იგრძნო (3), ნელქები, ჰერკულესი (2), წუთით საცოლე
(ახალი), ბუტიაობა, იონასა, რეგენი საქმის გააფუ-
ჭებს ფათარაკს დაბრალბსო და ოპერეტკა მეკლისი იტა-
ლიელებით (2) ე. ი., სულ უთამაშნით: 11 დრამები
განმეორებით 15; კომედია 14, განმეორებით 25;
ეოდვეილები.—12, განმეორებით—25; მამსადამე
წარმოდგენით 37 პიესები განმეორებით კი 65;
სწავთა შორის წარმოადგინეს კერძო სცენები ჰამლე-
ტიდამ, ყაჩაღებიდან. ახალი პიესები: დრამები 1, კო-
მედიები: 4. ეოდვეილი 1. სულ ახალი პიესები 6.
მოთამაშებმა შეასრულეს შემდეგი როლები: მ. საფა-
როვისამ 51. გაბუნია 8., მძინაროვისამ 45, გე-
ორგიანისამ 22, აბაშიძე 49., მოხევე 47 მეს-
ხიევა 37, საბუელი 22, მაქსიმიძე 39, ცაგარელ-
მა 24, ლომიძე 23. აწყურელი 4. თამასოვი 43
როლი. აქაც იმას ეხედეთ რაც წინეთ, თვითო მო-
თამაშეს ნამეტანი როლების აღსრულება აწევს, მაგ-
რამ თუ მხედველობაში მივიღებთ რომ 43 წარმო-

დგენაში მხოლოდ ექვსი პიესა იყო ახალი მაშინ აშ-
კარად დაინახავთ, რომ მომეტებული არტისტების ნა-
წილი მხოლოდ იმეორებდნენ ძველს როლებს. ამ სე-
ზონში გამართული იყო 13 ბენეფისი აბაშიძეს, ან-
დრონიკოვისა, მესხიეს და მოხევეს ორ ორი ბენე-
ფისი ჰქონდათ, გაბუნიას, საფაროვისას, მძინაროვი-
სას და მაქსიმიძეს თვითო-თვითო, ერთი ბენეფისი კა-
სისირის სასარგებლოდ იყო.

აი მოახლოვებითი ანგარიში ჩვენის დასისა ამ
ორი უკანასკნელი წლის განმავლობაში. მკითხველი
აშკარად დაინახავს თუმცა მოთამაშებს უმეცადინი-
ათ მაგრამ მათი შრომას არც ისე დიდი და საე-
რძნობელი სარგებლობა მოუტანია, როგორაც ყვი-
როდენ ზოგერთი ცხარე თეატრლების. საქმე ის არის
რომ გაცვეთილი კომედიებით და ეოდვეილებით ხალ-
ხის გონებას ენების მეტს ეერაფერს მოუტანენ. ამ
ორი წლის განმავლობაში წარმოუდგენიათ სულ
122 პიესა და მათ შორის მხოლოდ 13 ახალი პიე-
სა!!!...და ისიც მომეტებულად უხეირო. ეერაფერი გან-
ძია თეატრის და საზოგადოების სასარგებლოდ! თეა-
ტრი კი მუდამ გაიძახის; „ხალხი არ დაიარება“. რა
თქმა უნდა არ იელის, რადგან ერთს პიესას ათ-
ჯერ-ოც-ჯერ ჰხედავს და მთელი პიესის შანარსი რო-
ლებითურთ თვითონ მოთამაშეებზედ უკეთ იცის.
სცენა მაყურებელს ან პიესის სიხალით იწვევს ან
არადა ხელოვნური, თამაშობით, ჩვენს თეატრს კი ეგ
ორი პირობები აშკარად აკლია. აი, ეხლა უნდა
დრამატული კომიტეტმა გამოიღოს თაეი და ხელი
მიაწვიდნოს მომაკვდავს თეატრს და ამ დახმა-
რებით დაუეწიყარმა სამსახური გაუწიოს ჩვენს
საზოგადოებას. ეიმეორებთ ჩვენს წინანათქვამს: ჩვე-
ნის თეატრის იღბალი ახალ დრამატულ კომიტეტ-
ზედ არის დამოკიდებული, ახლათ ამორჩეულის კომი-
ტეტის მმართველობა შესდგება იმისთანა პირებისა-
გან, რომლებსაგან საზოგადოება ბეერს მოელის და
საბუთებიც აქვს მაგრამ, არც ის უნდა დაიეწიყოს
საზოგადოებამ, რომ მარტო იმედებით საქმე ვერ
ჭკეთდება. საქიროა დახმარება, ხელის შეწყობა კომი-
ტეტისათვის.

ერთი უსიამოვნო ამბავი კიდევ. ყველამ იცის
რომ ჩვენი ნიჭიერი და დაუღალავი სცენის მუშაკი—
არტისტი ნიკოლოზ მაკარისძე თამაშეილი (შიშნიევი)
გარდაიცვალა შარშან 20 იენის. პატიოსანი ნიკოს
სიკვდილით ჩვენს თეატრს ერთი უკეთესი წარმომა-
დგენელთაგანი დააკლდა. ნეტარ იყოს მისი ხსენება!
ჩვენის თეატრის პანტეონში ნიკოლოზ თამაშეი-
ლი ერთს უკეთეს ადგილს დაიჭერს.

ბოლოს ვისურვებთ რომ ჩვენი ქართული თეატრი დრამატიულ კომიტეტის ხელმძღვანელობით ისეთ წარმატებაში შევიდეს, რომ შემდეგი წლიური ანგარიშში 13 პიესა ძველათ და 122 ახლებათ აღგვენიშნოს.

ვალიკო—ია.

ხალხური პოეზია

რაჯხანა შეიქმნა ჯაჭვითა და კინკლითა, უნდა ქალაქს შამოკურტყა ამოწვევითა შიმშილითა ეს რა ერეკლე კაცო გადაბრუნდა სიცილითა, შენი ერეკლე მოგაკვდეს ვერ გავსეთქო სიბილითა: კოფორი მოგარბიანო, მოხსატერი ტირილითა. ისე გაუწვევია ჯარი, ერთი მიზნის წინწილითა შექამადი შეუნელა კოჭითა და პილპილითა, დაჯუ, რაჯხა, ჰური ჭამე, არ მომიკდე შიმშილითა; რა ჰურისა მენაღვლება, გუჭი მტკივა სიბილითა.

შეგრებილი ნაფილუხელი სოსოსაგან.

აგი გითხარ, დეამთილო, ნუ გამგზავნი წისქვილშია, წინ ბიჭები დამხვდებიან, ჩამაგდებენ სირცხვილშია.

მინდორ-მინდორ მოვდიოდი, აღაგ-აღაგ ჭოჭყი აყო, მე ის გა აღარ ვიცოდი, თუ ეს ქალი კოჭლი აყო.

ამა გშობა შობითა, ვარდმა გავხარდა ქებითა, ნარგოზმა მძუე გაწუა, მას გვეხარ სუნელებითა.

შეგრებილი დოლოჯობისაგან

(შეგრებილი ს. საჭაშუთში გიგო დიასამიძისაგან)

ყოვლით მესმა ჭება თქვენი
შვიდ მსათობთა მაგეირად,
ყოვლის ტურფის უმჯობესნო,
ტანტუხედ სხედსართ ღმობიერად.
ღმერთმა თქვენი თავ-გვიარგვინი
მოგისდინოთ ბედნიერად,
ყველა-წმინდამ ვაყი მოგცესთ,
შეგაბეროთ ნებიერად.

ნეტავი ვიყუე მე ვარდი შენ წინა გავიშლებოდე.
პატარა ჩიტად მაქცია, უბეში ჩავიჯდებოდე,
შაქრის ყინულად მაქცია, ენაზედ დაგადნებოდე,
მასუგან მოკვდე-რამგამა-შენს კეთილს მოკესწრებოდე.

უ ე ლ ე ტ ო ნ ი

გ ი თ ი ა ?

კ ა დ ე მ ო ზ ხ ა ნ ი ს

მ ო თ ს რ ო ბ ა .

ფ რ ა ნ გ უ ლ ი თ ნ ა თ რ გ მ ნ ი .

პ . მ ი რ ი ა ნ ი - შ გ ი ლ ი ს მ ი ე რ .

(გ ა გ რ ა მ ე ლ ბ ა .)

განა გიყი ვარ?—არა.

აი ერთს სალამოს იგი ბედნიერი მეჩვენა. მე ვიგრძნე რომ ახალი გულის-თქმა ცხოვრებდა მაში, უეჭველად მჯეროდა. იგი ცახცახებდა თითქო ჩემგან ხელ მოჭიდების შემდეგ; მის თვალს ცეცხლი ეკიდებოდა, ხელებს სითბო ჰქონდათ, მისი მთლად მთრთოლვარე გეგამი იშორებდა იმ ორთქლს სიყვარულისას, საითგანაც გამოდიოდა ჩემი სიშმაგე.

მე მოვიგონე ვითომც არაფრის შეტყობა არ მინდოდა, მაგრამ ჩემი ყურადღება კი მას ისე ედებოდა როგორც ბადე.

მაგრამ კი ვერაფერ ვიგებდი ჯერ.

ვიცადე ერთ კვირას, ერთ თევს ერთს ცნობილს ხანს. იგი იფურჩქნებოდა გაუგებარი მეზნებარების გამოჩენით; იგი მშვიდდებოდა შეუგნებელის აღერისს ბედნიერებით.

უცებ აღმოვაჩინე! არ ვარ გიყი. ფიცს გაძლევეთ გიყი არ ვარ!

როგორ ვთქვა ეს? როგორ შევიტყო! როგორ გამოვთქვა ეს საძაგელი და წარმოუდგენელი საქმე? აი რამ შემატყობინა.

ერთ სალამოს; გეუბნებით ერთს სალამოს, შემოვიდა თუ არა იგი დიდი ხნის ცხენით სეირნობის შემდეგ, ლოყებ-გაწითლებული გულ-აძვერებული, მუხლებ-მოკვეთილი, თვალებ-მიქანცული დავარდა დაბალ სკამზედ, ჩემ პირ-და-პირ. აი ასე ვნახე! მას უყვარდა! არ შეიძლებოდა რომ მოეტყუებულიყა!

მაშინ არ ვიცოდი რა მექნა, რომ აღარ დამენახა იგი, და მიებრუნდი საკმელისკენ. ამ დროს დაეინახე მოსამსახურე; მას საჯინიბოსაკენ აღვირით მიჭყავდა მისი დიდი ცხენი, რომელიც ყალყზედ დგებოდა.

ქალიც აგრეთვე თვალს აღევნებდა გაცეცხლებულსა და მხდომარე ცხოველს. მერე, რაკი ცხენი თვალთაგან მიეფარა, ქალს მაშინვე დაეძინა.

მრთელ ღამეს ვფიქრობდი; მეგონა შევედი იმ საიდუმლოში, რომლის ეკვი ჩემ ღღეში არ ამიღია.

ვინ გაზომავს ქალების გრძნობის განრყენილებას? ვინ მიხედვება მათ უმართლო ჟინს და უუცნაურესის ფანტაზიების უუცნაურესს წყურვილს?

ყოველ დილას, იცისკრებდა თუ არა, ცხენს მიათხოხარიკებდა მინდვრად და ტყეღ; და ყოველ ჯერ, იგი დაბრუნდებოდა, ღონე-მიხდილი თითქო სიყვარულის შმაგობის შემდეგ.

შეეიტყე! ახლა კი შემშურდა, ღონიერი და მოთხოხარიკე ცხენი; შემშურდა ქარი, რომელიც, ეალერსებოდა ცხენის სახეს, როდესაც იგი გაგიჟებულად მიდიოდა; შემშურდა ფოთლები, რომელნიც კოცნიდნენ მის ყურებს გავლის დროს; წვეთები, რომელნიც მას ეცემოდნენ შუბლზედ მზე-შემოკვერტილ შტოებ შორის; შემშურდა უნაგირი, რომელზედაც იგი იჯდა და რომელსაც მისი წვივი ეკიდებოდა.

ეს აბედნიერებდა მას, მოჰყავდა იგი აღტაცებაში, ეს უკლავდა წყურვილს, ეს უღვედა ღონეს და ჩემთვის კი შემდეგ უგრძნობელსა და თითქმის დაბნედილსა ხდიდა.

მე დავაპირე შურის-გება. მე მას ნაზად და ყურადღებით ვექცეოდი. მას ხელ გაუშვივრდი, როდესაც იგი ცხონით ჩამოხდებოდა ხოლმე გაშმაგებული სეირნობის შემდეგ. მძინვარე ცხოველი ყალყით ჩემსკენ მოიპყრებოდა; ქალი მიზნეკილ კისერზედ ხელის სობით ეფერებოდა ცხენს, მე ვეხვევოდი მის ცახტახა ნესტოებს და მერე კი არ ვცდილობდი მისი ტუჩების მოწმენდას; და თითქოს ლოჯინის სითბოს შემდეგ გაოფლიანებულის მისი ტანის სუნნეღება ჩემ ცხირთან ერეოდა პირუტყვის მწარესა და უშვერს სუნს.

დაეუცადე ჩემ დღესა და ჩემ საათს. იგი დადიოდა ყოველ დილას იმავე ბილიკით პატარა არკნარში, რომელიც შედიოდა ტყეღ.

მე ცისკრობამდე გამოვედი, ხელთ ბაწარი მეკირა და დამბაჩა კი გულზედ მქონდა მიმალული, თითქოს სადუელოდ მივიდიოდი. გავიქეცე იმ გზისკენ, რომელიც მას უყვარდა. მე გავები ბაწარი ორ ხეს შუა; მერე კი დავიმაღლე ბალახებში.

ყური მიწას მეკრა; მომესმა მისი ცხენის შორეული თოხნარიკი; მერე კი დავინახე ფოთლებს ქვეშ თითქო თალის ბოლოს, ქენებით მომავალი. ოჰ! არ შემტდარვარ, იგი იყო! ჰსჩანდა სიხარულით აღტაცებულიყო, ღოყებში სისხლი მორეოდა, თვალისჩინი გაშმაგებოდა; და თავ შეუკავებელი სიარული ათრთოლებდა მის ნერეებს განმარტოებულისა და გაშმაგებული კმაყოფილების გამო.

ცხოველი გავბა წინა ფეხებით ჩემგან დაგებულ მახეში, და ძელებ შემუსრვილი დავარდა. ქალს ხელი ვტაცე ხარსაც, კი ავწვე ისე ძლიერი ვარ. მერე როდესაც დავსვი იგი მიწაზე, მიეუახლოვი მას, ვინც ჩვენ გვიყურებდა; იმ დროს როცა ის ცდილობდა ჩემ კბენას, მივაყოლე და ძირს დავეხეთქე.

მაგრამ მეც დავეცი ორჯერ მათრახის დაკვირისაგან სახეგაკაწრული; და როცა ქალი ჩემზედ აპირებდა ხელახლად მოსვლას, მასაც მივაყოლე ცხარე ცხარე და დავახეთქე მიწაზედ.

მითხარით, გიყი ვარ თუ არა?

აირთმითიქული გამოცანა

სამი გოგო გაშლებს ჰეიდენს. ჰირკეს, ნუცას ჰქონდა 10 გაშლი, მერეს-თამარს 30 გაშლი, მესამეს მაროს 50 გაშლი. ნუცამ, თამარმა და მარომ ჰირობა დასდეს, რომ ერთ და ამავე დროს ერთსა და იგივე ფასად გაეეღნათ გაშლები—და ასეც მოხდა. როდესაც გაშლი სულ დაჰეიდეს და ფული დათვალეს აღმოჩნდა, რომ სამივეს თანასწორად აუღიათ ფული—ესე იგი რამდენიც ნუცას აუღია, ამდენიც თამარს და მაროსაც გაათსვა; როგორ ჰყიდნენ გოგოები ვაშლებს და რამდენი ფული აუღია თვითოულს მათგანს?

ან ე გ დ ა ტ ე ბ ი

ერთი პატიცემული კაცი თურმე ერთობ ხშირათ პატიკობდა თავის ძველს და ახალს მეგობრებს. ეს კილვე არაფერი; მაგრამ შესანიშნავი ის იყო, ამ კაცს ყოველთვის სადილათ ღომი ჰქონდა და ამითი აძლოებდა თურმე თავის სტუმრებს.

— არა, ყველა, ყველა—და ეს ღომი რალა არისო, ჰკითხეს ერთს მახვილს კაცს.

— ჩიტებს ღომით მიიტყუებენ ჩვენშიო, მიუგო იმან.

* * * ერთი პატარა ბიჭი ვიროზე შემჯდარი მოდიოდა თურმე, ორი დიდთ კაცი შეხვდნენ და ჰკითხეს: ულაცია თუ ჰაკი, ბიჭო, ვგ ვიროო? მოგზაურმა ხმა რა გასცა მაშინ; მაგრამ გავიდ თუ არა წყალზედ, რომელიც იქვე ჩადიოდა, დაუძახა თავადებს: „რას მიბრძანებდით, შენი კიომეო?

— აი იმას, ულაცია თუ ქაკი შენი ეიროი?
 — ქეციანი ვახლავს შენი ჭიიმე.
 — მაშ წელან რათ არ გეიპასუხე, რალა წყალს
 გალმა გასელა დაგქირდა?
 — თქვენი შემეშინდა, ბატონებო, გადმოსძახა
 იმ ბატონებს ღიმილით პატარა გლეხმა.
 თ. ხუც—ძე.

„თეატრის“ ფოსტა

პარიზი პ. ყიფიანს. თქვენი წერილი მივიღეთ. დი-
 დათ გმადლობთ. კარგი იქნება რომ ვოლტერის მოთხრობებს
 გამოგვიგზავნიდეთ ხოლმე.

სოლუჟი — ე. თქვენი წერილი დაიბეჭდება თუ რამე
 დაბრკოლება არ გაელობა გზაზე.

თბილისი ი — ა — ჰეს თქვენი ლექსი შეტად ნაძალადე-
 ბია და ამიტომ დასაბეჭდათ ვერ გამოდგება.

დ. ახალსენაკი ბ-ნს ჰეს. თქვენი წერილი მივიღეთ
 და დაგებუდავით კიდევ; მაგრამ საუბედუროა ჩვენ არ ვიცით
 წერილი თქვენი საკუთარ მსჯელობის ნაყოფია თუ რუსულიდან
 ნათარგმნი — დიდათ დაგვაკლებთ თუ მაგას შეგვატყობინებთ. ჩუ-
 ბინოვის ლექსიონი შეგიძლიანთ შეიძინოთ ჩარკვიანის წიგნის
 მაღაზიაში.

ბ-ნს სახდრა მ — ეს. „ჰამლეტი“ ბოლომდინ დაბეჭ-
 დება და რვა ან ცხრა ნუმრის შემდეგ გათავდება კიდევ — ჰამ-
 ლეტი კერძოთ ეღირება არა ნაკლებ ათის შურისა. ხელის მო-
 წერა ჰამლეტზე ამ თავითვე შეგიძლიანთ თუ შემოიტანთ ზემო
 ხსენებულს ფულს.

ბ-ნს სვიმონს დ — ს. ბარემ ჩვენც გვინდა რომ და-
 ბეჭდოთ მაგრამ მაგ რამ გვეჩირება..

ბ-ს სოფლის მასწავლებელს. ჩვენ დიდათ გმადლობთ
 შენიშვნისათვის. სიზოვადოთ ჩვენ ყოველთვის მონარული ვიუ-
 ვით ყოველ გულწრფელის შენიშვნით და მით უფრო ფხიზელს
 შენიშვნას ადგილს მივსცემთ ჩვენს გაზეთში —

რედაქტორ-გამომცემლის მაგეური ვაღერიან გუნია.

შ ა ნ ც ხ ა დ ე ბ ა ნ ი

საკვირაო რეპერტუარი რუსულ ოპერისა

კვირა — 21 სექტემბერი — ტანჭვიზერი
 ორშაბ. — 22 კარმენი

სამშაბ. — 23 ჯიკონდა
 ოთხშაბ. — 24 ჰალკა
 ხუთშაბ. — 25 წარმოდგენა არ იქნება
 პარასკებ. — 26 ტანჭვიზერი
 შაბათი — 27 ჰერნანი.
 დასაწყისი 7 1/2 საათზედ ადგილების ფასი ჩვეუ-
 ლებრივია.

თეატრის საძალაძო ბაზრობა

ამით საუოველთაოდ აუწევებს, რომ ამა სექტე-
 მბრის 4-იდან ეოველ დღეობით დილის 9.
 საათიდან 2 სათამდე შეიძლება ნახონ სია ქა-
 ლაქის ამომჩრეველები ს ამომოვალ ოთ-
 სი წლის ვადასე 1887—1890 წლამდე. იმ
 პირთ, რომელნიც შეცდომით არიან შეტანილ-
 ნი სიასი, ან სრულებით არ არიან დაწერილნი,
 შეუძლიანთ თხოვნით მიჰმართონ გამგეობას ამა
 სექტემბრის 7—21-მდე. თხოვნა თავის დრო-
 ზე მოხსენებული იქნება საბჭოს წინაშე.
 გამგეობის წევრი სო სო რო ვ ე ი (3—3)

იბეჭდება და სექტემბრის პირველს რიცხვებში გამოვა, —
 „ქართული წერის დედანი“

კ. გაბიჩვაძისა.

(გამოცემა ი. მურადოვისა)

წერის დედანს შეადგენს: 1 მსხვილი გადაუბეღი ხელს
 ბადეში თავის ელემენტებით; 2 დანატარაკებული საშა-
 ლო მერკვალე ხელი უბადეოდ ოთხს საწში; 3, გადა-
 ბეღი სწორედ (აღმაცურად) ნაწერი ნუსხური ხელი სამს
 საწში და 4 გადასრილი (наклонный) გაგრული ნუ-
 სხური ხელი ბადეში — ჯერ გადაუბეღად და შემდეგ სამს
 საწში გადაბმით. — დედანს აქვს სულ 24 გვერდი. დედან-
 ის ფასი — 30 კაპ. ვინც ოცდაათსახე შეტს იყიდის ეგ-
 ზემს. დაეთობა 24 კაპ. (3—2)